

Баран Олександр Вікторович

12 жовтня 2004 р. у канадському місті Вінніпег після тяжкої і тривалої хвороби на 78-му році життя помер відомий український історик і священник УГКЦ, д-р Олександр Баран. Він був похований на кладовищі Всіх Святих у Вінніпезі.

Олександр Вікторович народився 28 березня 1926 р. у с. Концово на Закарпатті в родині Віктора Барана та Марти (з дому Дулишкович) середню освіту здобув в Ужгороді, а ступінь бакалавра – у Карловому університеті в Празі (1948 р.). У 1948–1955 рр. він вивчав історію й теологію в Римі, в університеті Урбанум і Понтифікійському Східному інституті, здобувши ступінь доктора. Там же, у Римі, архієпископом Іваном Бучком його було висвячено на священника. Пізніше о.Баран вивчав славістику в Оттавському університеті (1973 р.), де здобув ступінь магістра. У ході постійного навчання він досконало оволодів низкою іноземних мов (англійська, латинська, італійська, угорська, чеська), що дозволило йому провадити ефективний пошук джерел у різних архівосховищах світу та їх опрацювання. Отця д-ра О.Барана особливо цікавила історія церкви в Україні, історія Закарпаття та Мараморощини, закарпатської еміграції в Новий Світ, історія запорізького козацтва у зв'язку з подіями європейського політичного життя XVI–XVII ст. Про це виразно свідчать його докторські дисертації “Metropolia Kievensis et eparchia Muka Loviensis” (1957), “Eparchia Maramorosiensis eisque Unio” (1959). Важливе місце у його творчій спадщині (близько 200 позицій) займає історія УГКЦ у Закарпатті, насамперед діяльність мукачівського єпископа у 1772–1809 рр. Андрія Бачинського у контексті

українського національного відродження. Разом із проф. Ю.Гаєцьким (США) він дослідив участь запорожців у Тридцятилітній війні на початковому її етапі (монографія "The Cossacks in the Thirty Years War: 1619–1624"). Цій же проблемі була присвячена і його блискуча доповідь на I Конгресі МАУ в Києві (1990).

Отець Олександр Баран щасливо поєднував у своєму житті душпастирську працю з науково-педагогічною. Він був професором Манітобського університету (Вінніпег), викладав там східноєвропейську історію XVII ст., візантійське та староукраїнське мистецтво, був професором університету св. Климента в Римі, професором університету св. Павла в Оттаві, президентом УВАН у Канаді, членом УВАН у США, НТШ та редколегії журналу "Український історик". Отець доктор Олександр Баран був високоосвіченою, працелюбною, глибоко віруючою, скромною, спокійною й доброзичливою людиною. Таким він залишиться в наших серцях...

